

**Довганюк Наталія Євгеніївна, магістрантка,
Свірський Володимир Степанович, к.е.н, доцент,
доцент кафедри міжнародної економіки,
маркетингу і менеджменту**

РОЗВИТОК СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ В УКРАЇНІ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Проблеми інтеграції України у світовий соціально-економічний простір вимагають суттєвих перетворень у сфері охорони здоров'я. Нині реформи в цій галузі орієнтовані на пріоритетність економічних методів господарювання, децентралізацію державного управління, посилення економічної самостійності медичних закладів, розвитку сімейної медицини. Як свідчить світовий досвід, саме сімейні лікарі можуть вирішувати левову частку проблем зі здоров'ям населення на рівні високих світових стандартів.

Попри те, що перші спроби впровадження сімейної медицини на території України датуються кінцем 1980-х рр., реальні кроки щодо розвитку вона набула в Україні після прийняття у 2000 р. постанови КМУ «Про комплексні заходи щодо впровадження сімейної медицини в систему охорони здоров'я» [1] та Указу Президента України «Про Концепцію розвитку охорони здоров'я населення України» [2], якими передбачалось апробування і впровадження моделі надання первинної медичної допомоги на засадах сімейної медицини; затвердження професійно-кваліфікаційних характеристик лікаря загальної практики-сімейного лікаря; розробку форми матеріального заохочення лікарів сімейної медицини; сприяння розвитку приватної лікарської практики; обґрунтування переліку і обсягу гарантованого рівня безоплатної медичної допомоги громадянам тощо.

Наступним етапом впровадження сімейної медицини можна вважати експериментальні заходи у сфері охорони здоров'я у Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій областях та м. Києві, започатковані у 2011 році прийняттям Законів України «Про внесення змін до Основ законодавства України про охорону здоров'я щодо удосконалення надання медичної допомоги» [3] та «Про порядок проведення реформування системи охорони здоров'я у Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій областях та м. Києві» [4]. Основними напрямками реформування охорони здоров'я було визначено: розмежування первинного, вторинного та третинного рівнів надання медичної допомоги; створення центрів первинної медико-санітарної допомоги (ПМСД); визначення на законодавчому рівні гарантованого обсягу безоплатної медичної допомоги та переліку платних послуг; створення госпітальних округів; перспективи запровадження обов'язкового державного соціального медичного страхування тощо.

У 2014 р. у пілотних регіонах було сформовано мережу закладів первинної ланки охорони здоров'я, створено штатні посади лікарів загальної практики-сімейних лікарів. Упродовж 2014-2020 рр. реформи в галузі поступово поширилися на всю територію України. У 2017 р. було створено Національну службу здоров'я України (НСЗУ) – центральний орган виконавчої влади, який в інтересах пацієнта оплачує надані медичні послуги [5]. Вартість послуг визначатиметься на основі єдиних національних базових тарифів та вимог до якості. 19 жовтня 2017 р. було прийнято Закон України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» [6], який встановлює фінансові гарантії надання пацієнтам медичних послуг та лікарських засобів за кошти бюджету. Він створив передумови для повноцінного запровадження та функціонування інституту сімейної медицини, а саме визначив порядок та способи обрання сімейного лікаря та підписання з ним відповідної декларації. Важливим кроком є впровадження електронної системи охорони здоров'я, яка покликана полегшити співпрацю лікарів та клієнтів, автоматизувати ведення медичного обліку, а також дозволить уникнути втрати важливих даних про пацієнта.

Відбулися процеси автономізації закладів охорони здоров'я, була започаткована розробка та впровадження інформативних показників якості ПМД. У 2020 р. 30 млн. 610 тис. українців вже уклали декларації з лікарями первинної ланки. На надання населенню первинної допомоги законтрактовано 1682 надавачів, з яких 1102 – комунальні заклади охорони здоров'я, 206 – приватні, 374 – лікарі-підприємці [7].

Подальший розвиток сімейної медицини в Україні залежатиме від його нормативно-правового забезпечення. Необхідно доопрацювати та прийняти проект Закону України «Про первинну медичну допомогу на засадах сімейної медицини» [8], який визначає правові, організаційні, економічні та соціальні засади забезпечення громадян України та інших осіб, які перебувають на її території, первинною медичною допомогою, встановлює засади функціонування та розвитку сімейної медицини. Серед питань, які потребують вирішення найближчим часом – реформування закладів первинної медичної допомоги у зв'язку зі зміною адміністративно-територіального устрою та створенням нових об'єднаних територіальних громад після виборів 2020 р.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. *Постанова Кабінетом Міністрів України «Про комплексні заходи щодо впровадження сімейної медицини в систему охорони здоров'я» від 20 червня 2000 року № 989 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/989-2000-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.10.2020 р.)*
2. *Указ Президента України «Про Концепцію розвитку охорони здоров'я населення України» від 7 грудня 2000 року № 1313/2000 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1313/2000#Text> (дата звернення: 20.10.2020 р.)*
3. *Про внесення змін до Основ законодавства України про охорону здоров'я щодо удосконалення надання медичної допомоги: Закон України від 7 липня 2011 року N 3611-VI URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3611-177> (дата звернення: 20.10.2020 р.)*
4. *. Про порядок проведення реформування системи охорони здоров'я у Вінницькій,*

- Дніпропетровській, Донецькій областях та місті Києві: Закон України від 7 липня 2011 р. N 3612-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3612-17> (дата звернення: 20.10.2020 р.)
5. Про утворення Національної служби здоров'я України : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.04.2018 р. №411. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1101-2017-%D0%BF#Text> (дата звернення: 21.10.2020 р.).
 6. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення: Закон України від 19 жовтня 2017 р. № 2168-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/216819#Text> (дата звернення: 22.10.2020 р.)
 7. Медична реформа. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/rozvitok-lyudskogo-kapitalu/reforma-sistemi-ohoroni-zdorovya> (дата звернення: 25.10.2020 р.).
 8. Про первинну медичну допомогу на засадах сімейної медицини: проєкт Закону України від 22.06.2017 № 6634 URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH54A00A.html (дата звернення: 25.10.2020 р.).
-

Мохналь Владислав Володимирович, магістрант,
Загурський Олександр Богданович, к.ю.н., доцент,
доцент кафедри управління та адміністрування

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

У сучасному економічному світі вже не існує ілюзій щодо того, хто бере владу на ринку, хто приймає рішення і хто встановлює умови функціонування підприємств. Той факт, що транснаціональні корпорації володіють набагато більшою ринковою владою, ніж малі та середні підприємства, здатність формувати конкурентні умови на багатьох ринках вже не є відкриттям.

Основне питання, яке виникає під час міркувань щодо економічної безпеки малих та середніх підприємств, полягає в тому, як впоратися із дедалі складнішим ринком та чи можна вважати таку ситуацію на ринках безпечною для розвитку малого і середнього бізнесу.

Концепція економічної безпеки охоплює область прийняття рішень на економічному рівні, яка полягає у забезпеченні свободи формування економічних процесів відповідно до інтересів нації (держави) [1].

Економічна безпека в мікромасштабі в літературі на цю тему, найбільш загальновизначена, говорить про такі ринкові умови, які забезпечують гармонійний розвиток, безперешкодне функціонування економік, формування стійкого добробуту громадян, платоспроможності домогосподарств або підприємств [2-4].

Поняття економічної безпеки, як і поняття безпеки, не є чітко визначеним. Конкретні визначення різняться між собою за обсягом та значенням сприйманих загроз. Наприклад, згідно з предметним критерієм, який визначає, серед іншого, економічну безпеку, він включає: сировинну, фінансову, технологічну, сільськогосподарську та продовольчу безпеку. Умови економічної безпеки в літературі на цю тему також відрізняються в умовах миру та в умовах війни.